

Els socis opinen

Resum de l'informe de l'Institut d'Estudis Catalans, 6: visió de l'IEC sobre el debat de l'aeroport del Prat

L'ampliació de l'aeroport de Josep Tarradellas-Barcelona-el Prat proposada per AENA el 2021 ha suscitat un ampli debat a la societat catalana, amb opinions sovint divergents. És per això que la Secció de Ciències i Tecnologia de l'IEC va considerar que seria útil aportar un document, amb una visió global i basat en dades objectives i una anàlisi científica, que pugui incidir sobre futures actuacions. El document vol recollir la diversitat d'arguments que han estat exposats i resumeix les possibles alternatives que es consideren viables. Es tracta exclusivament d'un informe-estudi avalat per l'IEC sobre les diferents alternatives «i, per tant,» no es manifesta per cap opció concreta. Tot seguit es presenten diversos punts rellevants del document, que es pot consultar al [web de l'Institut](#).

El debat apareix per l'interès d'alguns sectors econòmics del país de dotar l'aeroport d'una millor connectivitat intercontinental. L'aeroport es considera una peça clau per a les inversions d'empreses multinacionals, la creació de noves empreses i llocs de treball de qualitat, l'activitat turística, de fires i congressos i com a plataforma logística del sud d'Europa. El 2018, l'impacte de l'aeroport suposava un 6,8 % del PIB, una ocupació de 38.000 llocs de treball directes i de 218.000 induïts per al

conjunt de Catalunya. La consolidació d'aquesta dinàmica requereix disposar de rutes directes intercontinentals especialment cap a la regió Àsia-Pacífic, que ha esdevingut el centre econòmic mundial. L'any 2019, la demanda no coberta de connexions intercontinentals era de 5 M de passatgers. Encara que hi hagi una reducció de vols de curt abast en benefici del tren, la configuració actual de l'aeroport no permet augmentar el nombre de rutes intercontinentals ni el transport de mercaderies d'alt valor afegit. El motiu rau en el fet que la configuració de pistes inicial, que permetia l'enlairament

de vols de llarg abast per la pista llarga (costat muntanya), es va haver de canviar el 2006 per la protesta veïnal contra el soroll produït per les aeronaus en sobrevolar les poblacions. L'actual configuració realitza els enlairaments ma-

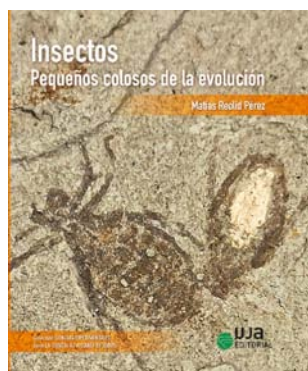
joritàriament per la pista curta (costat mar), la qual, per la seva llargada, no permet assolir destinacions llunyanes.

L'aspiració de l'aeroport no es pot plantejar al marge del debat del creixement sostenible i ha de tenir present l'impacte sobre l'entorn natural del delta del Llobregat. El primer aspecte va més enllà del document presentat.

Ecosistemas. Revista científica de ecología y medio ambiente, vol. 31, núm. 2 (2022).

REALID, M. 2022. *Insectos. Pequeños colosos de la evolución*. UJA Editorial. Jaén. 192 p.

La crisi climàtica i el compromís de des-carbonització qüestionen els actuals models industrials i de transport, el turisme i el futur de l'aviació. El document de l'IEC considera que l'Acord de París és un element fonamental de gestió perquè és jurídicament vinculant i té com objectiu limitar l'escalfament mundial per sota de 2°C, preferiblement a 1,5 °C, en comparació dels nivells preindustrial. L'Acord de París ha impulsat iniciatives com el Green Deal de la UE, que preveu la reducció d'un 90 % de l'emissió de gasos d'efecte d'hivernacle per al sistema de transport, inclosa l'aviació, i així garantir-ne el futur. El seguiment d'aquest objectiu es fa a través del pla CORSIA de mesura i control de les emissions de CO₂ de l'aviació, al qual s'ha d'afegir el programa Destination 2050, impulsat per la indústria aeronàutica, per al disseny d'aeronaus més eficients amb reduccions del consum de combustible i la utilització de combustibles alternatius, com ara l'hidrogen líquid, els biocombustibles i els electrocombustibles.

L'aeroport s'ubica en un entorn natural molt sensible. Els aiguamolls del delta del Llobregat, que són un punt estratègic per a les migracions entre l'Àfrica subsahariana i Europa per la Mediterrània occidental. Els espais protegits del delta suporten vint hàbitats naturals d'interès comunitari europeu, tres dels quals estan declarats d'interès prioritari amb l'objectiu de conservar-los. El 1992, les zones humides de la Ricarda-Cal l'Arana-Cal Tet i les del Remolar-Filipines van ser declarades reserves naturals parcials (precisament, per les servituds aeroportuàries). Posteriorment van ser incloses, juntament amb altres espais naturals del delta, en el Pla d'Espais d'Interès Natural (PEIN), també com a Zones d'Especial Protecció d'Ocells de la Unió Europea i a la Xarxa Natura 2000, amb una doble consideració: com a Zona d'Especial Protecció per als Ocells i com a Llocs d'Importància Comunitària.

Malgrat que la declaració d'impacte ambiental de l'aeroport aprovada el 2002 preveia un conjunt d'actuacions per reduir i compensar els impactes ambientals identificats, només una part de les actuacions es van realitzar, d'altres no es van arribar a tirar endavant o s'han fet de manera parcial. L'estat actual de conservació del conjunt dels espais naturals del delta s'ha ressentit notablement a partir de l'execució de la darrera ampliació de l'aeroport, però també hi ha contribuït el creixement urbanístic de les poblacions veïnes, les infraestructures de transport, l'ampliació del port, la contaminació de les aigües pels productes químics utilitzats per l'agricultura, així com la presència de visitants. És especialment preocupant la desclasificació de terrenys del PEIN, que havien de ser considerats no urbanitzables, i la pèrdua dels corredors biològics que connectaven els principals espais naturals del delta.

Diversos informes recents coincideixen que, atesa la naturalesa dels impactes, els espais de la Ricarda i el Remolar mostren una degradació permanent irreversible, que els impedeix, entre altres funcions, el suport de les poblacions d'ocells o, en tot cas, no amb

el nombre d'individus que correspondria segons les seves dimensions. Davant d'aquesta realitat, cal disposar de noves zones humides allunyades de l'aeroport per tal de recuperar l'entorn i les poblacions perdudes amb l'anterior ampliació de l'aeroport i del port. La regeneració o creació d'aquests nous espais ha de ser possible. El sistema d'aiguamolls costaners no és un sistema estàtic, com tampoc ho és el delta, sotmès a canvis constants per la dinàmica fluvial i marina. Existeix prou coneixement científic sobre el funcionament dels sistemes deltaics i es disposa d'experiència contrastada de recuperació i gestió dels espais naturals per poder afrontar aquest repte amb garanties d'èxit. La recuperació dels aiguamolls de l'Empordà, de l'estany d'Ivars i d'alguns espais del mateix delta del Llobregat en són clars exemples.

És difícil trobar consensos amplis davant la disparitat de prioritats i valoracions sobre l'ampliació de l'aeroport. En qualsevol cas, es constata que no s'han qüestionat les dades sobre la magnitud de l'impacte econòmic que representa l'aeroport del Prat, ni tampoc no es posa en dubte la necessitat de millora de la connectivitat intercontinental de l'aeroport. A partir de la informació recollida i el debat amb experts, s'han identificat dues alternatives:

(a) Canvi de configuració actual de les pistes, ja sigui retornant a la configuració de pistes independents, en què els avions aterren i s'enlairen per una o altra pista a conveniència, o mantenir la configuració de pistes segregades amb enlairament per la pista llarga. Tant una configuració com l'altra permetrien millorar la capacitat operativa de l'aeroport i augmentar el flux d'aeronaus de llarg radi i l'obertura de noves rutes sense produir cap nova afectació a l'entorn natural del delta. Aquesta opció implica una afectació acústica a la urbanització Gavà Mar i Castelldefels, que hauria de ser mitigada, entre altres mesures, mitjançant un pla d'insonorització dels habitatges afectats. La població que es pot veure afectada és d'uns 8.000 habitatges i 15.000 habitants. Aquestes mesures ja s'han aplicat en altres aeroports europeus i també per AENA a l'entorn d'altres aeroports com els de Madrid, València, Sevilla i Màlaga.

(b) Allargament de la pista curta, ja siguin 500 m o 300 m, que té per objectiu poder realitzar enlairaments dels avions de buc ample (gran capacitat) sense penalitzacions de càrrega de pagament o amb penalitzacions menors. Aquesta opció permetria, augmentar el nombre de vols de llarg radi i reduir l'impacte acústic. No obstant, suposa afegir un impacte negatiu addicional als espais naturals més propers a l'aeroport. En la situació actual, les zones humides d'aquests espais pateixen diverses afectacions que difícilment es poden revertir, com són la modificació del règim del flux subterrani, la contaminació sònica i lumínica, la qualitat de l'aire i les servituds aeronàutiques i de seguretat de les aeronaus. Amb ampliació o sense, cal plantejar noves zones humides.

La recuperació dels espais naturals no es pot fer sense el finançament adequat. Aquest es

(Continua)

pot aconseguir de manera immediata, per exemple, aplicant una taxa aeroportuària de 50 cèntims per passatger que utilitzi l'aeroport, fet que generaria uns ingressos superiors a 25 M€ anuals. Aquests recursos han de permetre finançar els estudis necessaris, les mesures compensatòries sobre l'entorn, i també la programació de compra de terrenys veïns, cosa que facilitaria la seva gestió mediambiental. Aquesta taxa no ha de substituir les obligacions econòmiques compensatòries derivades del projecte plantejat per AENA i altres organismes.

Per tirar endavant aquest conjunt d'iniciatives, caldria crear un grup de treball de les

administracions que comptés amb el suport d'un grup assessor científicotècnic, per poder planificar i executar les actuacions estudiades, amb visió de futur dins un entorn caracteritzat tant per l'evolució tecnològica com pel canvi climàtic, amb rigor científic. Per aconseguir-ho és fonamental dotar d'autonomia la gestió de l'aeroport i poder prendre les decisions tenint en compte el territori, tal com reclamen les entitats econòmiques del país. ■

JORDI COROMINAS
JOSEP AMAT
ALÍCIA CASALS

XVIII Jornades Herpetològiques Catalanes. 21–23 d'octubre de 2022, Vallbona de les Monges.

Els Cursos Naturalistes de la Institució

Introducció a l'estudi de les algues del litoral català

El dissabte 21 de maig va tenir lloc a Palamós (Baix Empordà) el curs «Introducció a l'estudi de les algues del litoral català», impartit per la Dra. Alba Vergés, ficòloga i professora de Botànica a la Universitat de Girona.

Sessió de camp a cala Estreta.
Fotografia: Jan Tomàs

Al matí, ni el cel enterbolit ni la maror van impedir que les set persones que assistiren al curs entressin a l'aigua per observar i estudiar les principals comunitats algals de l'estatge infralitoral presents a cala Estreta, en especial els boscos d'*Ericaria mediterranea* (= *Cystoseira mediterranea*), que són estructuralment i funcionalment equi-

parables als boscos terrestres. La remullada també va servir per recol·lectar mostres de macroalgues per a la sessió de la tarda.

Havent dinat el curs prosseguí, en una aula de l'Escola Municipal d'Adults, amb una sessió teoricopràctica. Després d'una breu introducció als grans grups de macroalgues marines i a la seva taxonomia i ecologia, els assistents intentaren separar les mostres recol·lectades en morfoespècies, i posteriorment, amb l'ajuda de la Dra. Vergés i de llibres especialitzats, les identificaren a nivell de gènere o d'espècie. A més, varen poder observar-ne algunes estructures internes a la lupa binocular i/o al microscopi. ■

El grup d'assistents destriant les mostres recol·lectades. Fotografia: Jan Tomàs

Curs d'il·lustració científica i naturalista

El cap de setmana del 25 i 26 de juny, Blanca Martí, il·lustradora científica i naturalista, va impartir a comarques gironines el curs «Com fer una llibreta de camp», organitzat conjuntament entre la ICHN i l'Associació de Naturalistes de Girona.

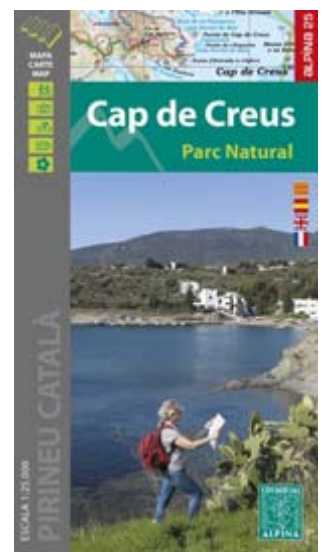
El matí de dissabte, al Local Social de Sant Daniel (Sant Daniel, Girona) es va realitzar una breu introducció a aquesta disciplina a cavall entre l'art i la ciència, posant èmfasi en

Activitat de dibuix de restes i rastres de fauna.
Fotografia: Jan Tomàs

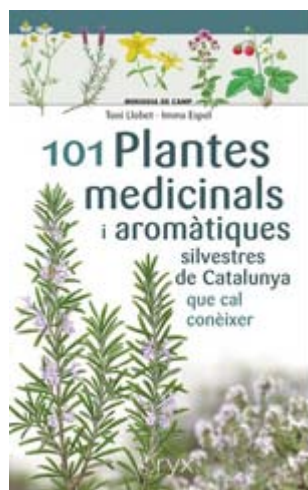
la importància de la llibreta de camp com a eina de treball. A continuació, aprofitant que feia bon dia i que la vall de Sant Daniel es troba en un paratge natural excepcional, es va sortir al camp amb l'objectiu d'aprofundir en la il·lustració botànica i entomològica.

En acabat de dinar, novament al Local Social de Sant Daniel, es va treballar la il·lustració de restes i rastres de

Mapa d'Alpina del parc natural de Cap de Creus
Escala 1:25.000. Edició: 2022 / 2023. Quadrícula UTM amb divisions d'1 km. Carpeta amb excursions i dades d'interès.

(Continua)

LLOBET, T. & ESPELE, I. 2022. *101 Plantes medicinals i aromàtiques silvestres de Catalunya que cal conèixer*. Cossetània Edicions. Valls. 16 p.

fauna. Per a aquest fi, Blanca Martí havia portat un material ben divers (cranis, plomes, excrements, pinyes rosegades, etc.) així com guies d'identificació sobre aquesta temàtica. Cadascun dels assistents va haver d'escollir una resta o un rastre que no conegués, fer-ne un dibuix tan acurat com fos possible i intentar esbrinar de quin animal era consultant les guies, i després explicar davant de tot el grup què era i en quines característiques s'havia fixat per identificar-la/lo.

L'endemà al matí, als Aiguamolls de l'Empordà (Alt Empordà) s'introduí els assistents a la il·lustració ornitològica. Prismàtics i llibreta en mà, es va fer un recorregut per alguns dels aiguats del Parc per observar ocells i familiaritzar-se amb la seva anatomia, ja que per poder-los dibuixar de la manera més fidel possible cal conèixer-la bé.

En total van assistir al curs dotze persones, les quals expressaren la seva satisfacció per haver-s'hi inscrit i mostraren interès per a futurs cursos relacionats amb la il·lustració científica. ■

Introducció a l'estudi dels ortòpters de Catalunya

El cap de setmana del 16 i 17 de juliol, Sergi Fernández i Rafael Carbonell, membres del Grup Antaxius-ICHN, impartiren el curs «Introducció a l'estudi dels ortòpters de Catalunya», que va tenir lloc a les Terres de l'Ebre.

A la tarda es va mostrejar una part del Parc del Mussol, una finca en custòdia que gestiona l'associació Aula i Natura, així com un ambient litoral al Parc Natural del Delta de l'Ebre. A la nit es va fer una prospecció sonora dels ortòpters que canten a l'Encanyissada. L'endemà al matí es va visitar el Parc Natural dels Ports; en concret, es prospectaren una bosquina al peu del massís i el cim del Caro.

Al curs hi assistiren vuit persones, sis de les quals provenien de les comarques de Tarragona. Les sessions de camp van ser molt profitoses, ja que es van detectar fins a 36 espècies, i els assistents van poder observar-ne amb lupa de mà els caràcters distintius. ■

El dissabte al matí, al Museu de les Terres de l'Ebre (Amposta) es realitzà una introducció teòrica al curs. Primer s'exposaren els conceptes clau d'anatomia externa que cal conèixer per identificar ortòpters mitjançant claus dicotòmiques. Després es va fer un repàs visual dels principals grups d'ortòpters que hi ha a Catalunya, i també a les Terres de l'Ebre. Per acabar s'introduí els assistents al reconeixement de cants, que es basa en l'anàlisi d'oscil·logrames i sonogrames.

Delegació de la Serralada Litoral Central

Presentació de la revista L'Atzavara, número 32

El dissabte 24 de setembre, a les 12 h, a Can Boet – Centre de Patrimoni Arqueològic i Natural (carrer de Pablo Iglesias, 83; Mataró) tindrà lloc la presentació del número 32 de la revista *L'Atzavara*, que correspon al seminari «Petits i poderosos: microorganismes i epidèmies» (2022).

En aquest acte es comptarà també amb la conferència «La ecologia de las pandemias», de Fernando Valladares (MNCN, CSIC).

Podeu consultar el contingut de la revista al [web de la Delegació](#). ■

Impulsem la conservació de prats i herbassars urbans amb l'Ajuntament de Folgueroles

Aquesta primavera, el GNO-ICHN, el Club Excursionista de Calldetenes, l'Espai Natural de les Guilleries-Savassona i l'Ajuntament de Folgueroles hem treballat per fer realitat un canvi en la gestió d'alguns espais verds urbans del municipi de Folgueroles (el torrent, els plans propers a la Damunt i alguns marges de les carreteres d'accés al poble), amb l'objectiu de potenciar prats i herbassars naturals.

Aquest canvi neix de la voluntat de contribuir a revertir la pèrdua de biodiversitat associada als espais oberts i, alhora, potenciar beneficis per a la salut de les persones. Els marges de cultius, marges de camins i carreteres, rotondes i zones enjardinades de pobles i ciutats (parcs i jardins, escocells d'arbrat viari, etc.) que tenen un ús poc intensiu poden convertir-se en espais molt rics en biodiversitat.

Un dels mecanismes per aconseguir-ho és reduir la sega i el desbrossament, de manera que s'afavoreixin els prats i herbassars com a zones de refugi i d'aliment per tot tipus de fauna, ja que poden proporcionar pol·len, nèctar, llavors, matèria vegetal, llocs per a fer niu, etc. Aquests recursos són bàsics per a molts grups d'invertebrats (formigues, escarabats, papallones, abelles,

aranyes, etc.) i també de vertebrats (ocells, rèptils, amfibis i petits mamífers), que ajuden al bon funcionament dels ecosistemes i contribueixen al nostre benestar tot controlant plagues o ajudant-nos a pol·linitzar horts i altres conreus. En el cas dels cursos fluvials, la coberta vegetal també frena l'aigua i redueix el risc de desbordament. Finalment, tots aquests espais ens permeten connectar amb la natura i gaudir-la ben a prop de casa.

Volem agrair la predisposició de l'**Ajuntament de Folgueroles** a aplicar aquest canvi de gestió, i esperem que cada cop més ajuntaments de la comarca s'hi vagin sumant. ■

Fotografia: Guillem Bagaria

Fotografia: Guillem Bagaria

Grup de treball Antaxius, grup d'estudi dels ortòpters de Catalunya

Trobada Grup Antaxius-ICHN 2022

Com cada any, a principis de setembre el Grup Antaxius-ICHN va celebrar la seva quarta trobada anual, enguany al Parc Natural de la Serra del Montsant. La intenció d'aquestes trobades és, per una banda, reunir els membres del Grup per parlar de futurs projectes i, per l'altra, prospectar diferents indrets de Catalunya a la recerca d'ortòpters.

La trobada, que comptà amb l'assistència de vuit persones, es va fer prop del poble d'Ulldemolins. Durant tot el matí i part de la tarda es van mostrejar diferents zones i, en total, s'observaren 24 tàxons. D'entre aquests, convé destacar la troballa de diversos exemplars de l'endèmica somereta del Montsant, *Lluciapomaresius panteli*, i d'un exemplar de saga, *Saga pedo*.

Llista de les espècies observades:

Acinipe sp.
Acrotylus insubricus
Arachnocephalus vestitus
Calliptamus barbarus
Decticus albifrons
Dociostaurus jagoi

Euchorthippus chopardi
Eumodicogryllus bordigalensis
Gomphocerippus sp.
Lluciapomaresius panteli
Locusta cinerascens
Ocnerodes brunnerii
Oecanthus pellucens
Oedipoda caerulescens
Oedipoda coerulea
Omocestus raymondi

Saga pedo.
Fotografia: Pol Sar

(Continua)

Parasteropleurus perezii
Pezotettix giornae
Phaneroptera laticerca
Platycleis cf. *sabulosa*
Saga pedo
Sphingonotus aff. *atlas* non *caerulans*
Thyreonotus corsicus
Tylopsis lilifolia ■

Lluciapomaresius panteli. Fotografia: Pol Sar

Societats adherides

Societat Catalana d'Herpetologia

En el marc del projecte de seguiment d'amfibis de la xarxa de parcs de la Diputació de Barcelona, una de les accions que ha portat a terme la SCH ha sigut l'extracció d'espècies exòtiques invasores, com el tritó alpí (*Ichthyosaura alpestris*). Aquesta actuació s'ha realitzat amb l'objectiu de millorar els hàbitats naturals d'aquests parcs i reduir la pressió sobre les espècies autòctones, algunes d'elles d'especial interès de conservació i amb serveis ecosistèmics de rellevància.

Una de les repercussions més notables i preocupants de l'aparició d'espècies exòtiques és la disseminació de patògens. Aquests individus al·lòctons poden ser portadors de virus, bacteris i fongs molt perjudicials per als grups de fauna que habiten al nostre territori, com per exemple el *Ranavirus*, que afecta els amfibis i té un alt percentatge de mortalitat.

Les accions incíviques i/o el desconeixement de les afectacions reals sobre la biodiversitat autòctona són les causes de la introducció d'espècies exòtiques en el nostre territori. Cal tenir en compte, però, que totes aquestes accions de translocació i alliberament d'espècies exòtiques són il·legals i, per tant,

poden ser penades per la llei si se'n localitzen els autors.

Durant el projecte s'han realitzat diverses jornades de treball al camp, tasques tècniques de trampeig i un posterior seguiment per assegurar la desaparició d'aquestes espècies dels punts a on estaven localitzades. S'ha de tenir en consideració que reparar o minimitzar els efectes d'aquestes introduccions té un elevat cost econòmic, que repercuteix negativament sobre les arques públiques, i acaba anant en detriment d'altres

inversions en la millora de la biodiversitat del nostre territori. Per aquests motius, la SCH busca no només pal·liar els efectes d'aquests alliberaments, sinó aportar coneixement i crear consciència sobre aquesta problemàtica que cada vegada està afectant a més indrets de Catalunya.

Durant el projecte també s'ha dut a terme l'eliminació d'altres espècies invasores com el carpi daurat (*Carassius auratus*) i el cranc roig americà (*Procambarus clarkii*) per part de la direcció de diferents parcs. L'acció ràpida i coordinada d'aquestes extraccions és un element clau per reduir els costos i augmentar l'efectivitat d'aquestes actuacions. ■

Centre d'Estudis de la Natura del Barcelonès Nord

El Centre d'Estudis de la Natura del Barcelonès Nord convoca per segon any consecutiu el premi Joan Vicente Castells, als treballs de recerca, en l'àmbit de les ciències, d'alumnes de segon de batxillerat dels instituts de Santa Coloma de Gramenet.

Hi col·laboren la Cooperativa Abacus, el Museu Torre Balldovina i l'Ajuntament de la ciutat.

Per a més informació i inscripció, adreceu-vos al [web del CENBN](http://web.del.CENBN).

EL CENTRE D'ESTUDIS DE LA NATURA DEL BARCELONÈS NORD
 Organitza el
PREMI JOAN VICENTE CASTELLS
 Als treballs de recerca en l'àmbit de les Ciències de segon de batxillerat
 dels instituts de Santa Coloma de Gramenet
 Bases del concurs <https://cenbn.cat/ca/premi-jvc>

7IHS Meeting

El mes de juliol passat va tenir lloc el «7IHS Meeting», la reunió quadriennal de la International Heteropterists' Society, amb seu a Washington. Aquesta societat científica fou fundada l'any 1998, i va acordar fer trobades cada quatre anys en ciutats d'arreu del món. La primera d'aquestes trobades va tenir lloc a Nova York el 1998, i després n'han seguit cinc més: Sant Petersburg, Rússia (2002), Wageningen, Països Baixos (2006), Tianjin, Xina (2010), Washington, EUA (2014) i La Plata, Argentina (2018). Va ser en aquesta darrera trobada que el president de la Societat, el Dr. Tom Henry, de l'USDA, ens va fer l'encàrrec d'assumir l'organització del següent Meeting, el número 7.

Per mirar de minimitzar les dificultats que podria haver comportat una situació internacional restrictiva quant a viatges, ja de bon inici es va apostar per retransmetre en directe les sessions i enregistrar-les perquè durant els dos mesos següents al congrés les persones inscrites poguessin mirar-les. Des de bon començament, la ICHN ens va brindar el seu recolzament, de manera que vàrem poder gaudir d'un lloc web a l'emparrat de l'IEC i de les seves instal·lacions per alguna de les activitats previstes. Des d'aquí volem remarcar-ho i donar-los les gràcies!

Còctel de benvinguda al pati de la Casa de Convalecència (IEC)

El congrés de Barcelona transcorregué entre el 4 i el 8 de juliol. La tarda del dilluns 4, els congressistes varen ser rebuts al magnífic pati de la Casa de Convalecència (IEC), on, a més de recollir la documentació, varen poder gaudir del còctel de benvinguda. La forta calor de les quatre de la tarda no va dissuadir més del 80 % dels participants a presentar-se puntualment a la cita, i per sort el claustre, amb bells mosaics, va servir-nos de recer a l'espera que afluixés la calor. A Barcelona hi varen assistir 67 investigadors i 9 acompanyants de 20 països diferents, en línia hi havia 28 persones d'11 països diferents, i en total foren 24 els països representats al congrés.

Les sessions científiques, orals o en format pòster, es van desenvolupar els tres dies següents, és a dir, el 5, 6 i 7 de juliol, amb una agenda molt densa des de les nou del matí fins a les set de la tarda, amb els natu-

ral descensos per un petit cafè a mig matí i a mitja tarda, i l'estona del dinar. Aquestes sessions es varen realitzar a la Residència d'Investigadors, a tocar de l'IEC. Els àpats varen fer-se al Centre de Cultura Contemporània, la qual cosa proporcionava l'oportunitat d'una passejadeta molt escaient després de tantes hores en un espai tancat i asseguts.

El dia 5, un cop donada la benvinguda formal a tots els congressistes, el president Dr. Henry i els portaveus de la IHS presents a la sala van fer el resum dels últims quatre anys en relació amb l'activitat de la Societat. A continuació varen iniciar-se ja les presentacions orals, amb un temps màxim de 18 minuts incloent el torn de preguntes. En alguns casos varen organitzar-se de manera que conformaven simposis dins del congrés, com ara el simposi de Gerromorpha, que ocupà bona part del segon dia.

El dia 6 a la tarda es va fer, d'una manera similar, el simposi de Pentatomoidea. El dia 7, a mitja tarda va tenir lloc la cloenda, on de nou el Dr. Henry va prendre la paraula i es varen resoldre per votació algunes de les qüestions suscidades a la sessió del dimarts 5. A més, es lliurà la medalla de reconeixement a la trajectòria científica (Stål Award) al Dr. Randall «Toby» Schuh, pels seus indiscutibles mèrits investigadors en relació amb els heteròpters. El vespre del dia 7 es va celebrar el sopar de cloenda, a peu dret a la terrassa de l'hotel Barceló Raval, situada a la planta 11. Amb la seva vista espectacular 360° de Barcelona i els seus voltants, en una tarda esplèndida on l'airet refrescava l'atmosfera, va ser el gaudi de tots els presents.

En total, al «7IHS Meeting» es van presentar 45 comunicacions orals, de les quals nou varen ser en línia des d'Australia, Xina, Rússia, República Txeca, Brasil i Argentina. La sala de pòsters va acollir 28 aportacions. La IHS reconeix les millors presentacions orals i els millors pòsters procedents de congressistes júnors (Kerzhner Awards), enguany per primera vegada amb un primer i segon premi en cada categoria. A més del diploma, es dona un premi en metàl·lic de 200 i 50 €, respectivament.

En el capítol d'ajudes, la IHS concedeix borses de viatge (Nils & Annemarie Møller Andersen Travel Awards), que enguany han beneficiat vuit persones. Per primera vegada, des de la seu organitzadora es van concedir beques (Student Grants) amb la inscripció gratuïta al congrés per a persones júnors en l'accepció abans explicitada. La concessió d'aquestes beques va ser possible gràcies a la generositat del Museo Nacional de Ciencias Naturales de Madrid, la Sociedad de Amigos del Museo de Madrid i de dos donants anònims, que en total permeteren becar setze joves investigadors i investigadores. Algunes d'aquestes persones varen

Sortides naturalistes de la ICHN per a joves

La ICHN inicia un cicle anual de sortides naturalistes per fomentar i difondre l'interès pel coneixement del medi natural entre el jovent, com a mesura per a promoure'n i motivar-ne la conservació.

MineralExpo Barcelona-Sants 2a edició 2022. Del 21 al 23 d'octubre de 2022, a les Cotxeres de Sants, Barcelona.

GUTIÉRREZ, R. 2022. *Sueños de aves. Reflexiones de campo sobre su conservación*. Tundra Ediciones. Almenara. 246 p.

tenir un paper molt actiu, ja que van actuar com a responsables de taula (*chairpersons*). La seva tasca encomiable, exercint una respectuosa autoritat, va permetre complir amb l'horari, tasca indispensable perquè cada dia el pla previst arribés a bon terme, com així va ser.

El dia 8 va tenir lloc la sortida de camp a l'indret de la Rierada, al Parc Natural de Collserola. Des d'aquí volem palesar el nostre agraïment als responsables de concedir-nos-en el permís. El punt triat té una reconeguda vàlua per la seva biodiversitat, i més d'un congressista va sorprendre's agra-

dablement que es pogués trobar un indret així tan a prop del centre de Barcelona. Els resultats de les captures seran degudament traslladats als responsables del Parc.

La tornada a Barcelona va ser ja l'últim moment de veure les persones amb qui havíem compartit cinc dies tan intensos, les quals van agrair l'organització del congrés. Els assistents valoraren tant l'haver gaudit d'unes comunicacions científiques del més alt nivell com de l'entorn triat i de la mateixa ciutat de Barcelona. Nosaltres contents d'haver acceptat el repte i d'haver-lo pogut dur a terme sense grans contratemps. ■

El grup d'assistents al congrés

Representants als Espais Naturals

Parc Natural dels Aiguamolls de l'Empordà

En la reunió de la Junta del Parc Natural dels Aiguamolls de l'Empordà celebrada el 22 de juny passat, es presentaren les dades del seguiment ornitològic amb uns resultats clarament positius per l'augment de parelles nidificants de diverses espècies singulars i rares, com el xibec, l'agró roig, el gaig blau (afavorit per la instal·lació de caixes niu), el corriol camanegre o el xatrac menut (per la limitació d'accés a les platges durant l'època de cria), per la tornada del bitó, que no ho feia des del 2012, o per la cria per primera vegada de la perdiu de mar. En conjunt, en els darrers anys ha augmentat la diversitat d'hivernants, amb un nombre total relativament estable d'uns 6.400 individus.

Ha continuat el control d'ungulats i del senglar, el qual augmenta en nombre considerablement a la tardor, coincidint amb la principal època de cacera, quan busquen els indrets més tranquils del Parc; tanmateix, de moment, se n'ha pogut controlar la població, i això podria ser la causa que el bitó hi hagi tornat a criar. També es constata un augment considerable de la població de cabirol, que ja comença a provocar accidents a les

carreteres que circulen per dins del Parc. Per aquest motiu, s'han començat a construir passos de fauna.

Pel que fa al nombre de visitants, l'any passat es va situar en 229.608 persones, xifra semblant a la dels anys prepadèmics, però amb un visitant de perfil més urbà, poc coneixedor i respectuós amb l'entorn, sobretot als ambients dunars. Aquest fet ha obligat a la direcció del Parc a contractar tres educadors ambientals per vigilar l'accés i el comportament dels visitants en aquests hàbitats. Precisament hi va haver problemes d'aparcament en diverses platges, que s'intentaran resoldre aquest estiu, així com algunes festes/acampades il·legals.

S'informa també del fet que s'ha elaborat un **manual de camp senzill per avaluar l'estat agroambiental de les closos**. Aquest mètode té tres nivells de complexitat; el més bàsic consta només de 29 tàxons (gèneres o espècies) fàcilment identificables a partir de fotografies, i el més complex consta de 44 tàxons i el pot emprar qualsevol persona, encara que no tingui cap mena de coneixement

(Continua)

botànic, gràcies a una aplicació gratuïta per identificar plantes vasculars.

El balanç econòmic presenta un superàvit, ja que no s'ha pogut fer efectiva la compra dels terrenys de l'estany de Vilaüt (Pau), que forma part de la Reserva Natural Integral I «Els Estanys», pel desacord amb el preu que en demana el propietari.

A la Junta es va tornar a valorar la possibilitat de posicionar-se en contra del Parc Eòlic Tramuntana, que es podria instal·lar al golf de Roses. El director general va informar que, ara per ara, no hi ha cap projecte concret, ja que la proposta existent no ha estat reconeguda en cap moment ni per la Generalitat ni per l'Estat, atès que no s'ha obert cap concurs en aquest sentit. En canvi, altres membres creien que sí que calia redactar un document en coherència amb el que ja havien fet altres parcs naturals, com el del Baix Ter-Montgrí i el de Cap de Creus. Finalment, es va acordar fer un escrit, el qual es portarà a discussió durant la propera reunió.

Aiguamolls Emporda, les Llaunes

En relació amb la posada en funcionament dels antics pous de Roses i Cadaqués, ubicats prop del Cortalet, per part de les empreses d'abastament d'aigua potable, es va fer palesa la preocupació sobre la incidència que poguessin tenir en un augment de la salinitat als aqüífers, com ja havia succeït a la dècada dels anys 80. Es va comentar que, darrerament, el seu ús ha provocat que alguns recs propers s'hagin assecat. Aquest fenomen va crear un estat de preocupació de la Junta, pel fet de tractar-se d'aqüífers vulnerables a la salinització marina, motiu pel qual el pou del Cortalet ja s'havia hagut d'enfondir. No obstant això, es va opinar que els pous haurien d'estar operatius per casos de sequera extrema. Per la seva banda, els membres de la ICHN a la Junta van aconsellar que s'iniciés una monitorització exhaustiva dels aqüífers de cara a controlar l'evolució de nivells piezomètrics i de la salinitat de l'aigua en períodes sense ús dels pous i, sobretot, quan aquests es posin en marxa. Actualment només es monitoritzen per fer proves d'operativitat. ■

WOHLLEBEN, P. 2022.
L'intens respirar dels arbres.
Cossetània Edicions. Valls.
240 p.

Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici

El 17 de juny passat va tenir lloc la XLVI sessió del patronat del Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici. En aquesta sessió el president informà sobre les qüestions següents: les al·legacions presentades pel Parc al Pla Hidrològic de la Confederació Hidrogràfica del Ebro no s'han tingut en compte (la majoria vinculades als cabals ecològics); en el marc del projecte «Mirades al Parc», que té per objectiu recollir la memòria recent del Parc, es va presentar el llibre el passat dia 4 de juny, i els documents audiovisuals estaran disponibles al canal de YouTube del Parc i a Instagram a partir del 8 de juliol; i que s'està treballant per reactivar la construcció d'un centre d'acollida de visitants a Espot.

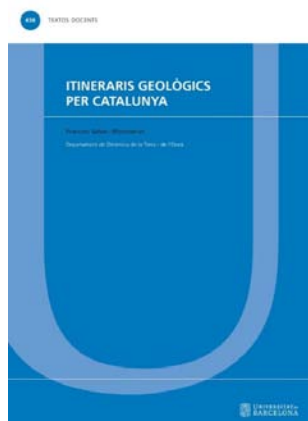
Es va aprovar i ratificar el programa d'actuacions 2022 i la memòria 2021. Cal destacar que van visitar el parc, inclosa la zona perifèrica, 471.000 persones, el 94 % procedents de l'Estat espanyol. Es va donar suport a les candidatures «Reserva dera Biosfera dera Val d'Aran (RBVA)» i «La Transhumància

en el marc del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat de la UNESCO». També es va tractar sobre les actuacions de la Red de Parques Nacionales, incidint en el fet que el repartiment dels fons i pressupostos d'aquest organisme (que depèn del MITECO) està modulats en funció de les hectàrees que conformen el territori protegit del Parc.

En el torn obert de paraules es van fer paleses les opinions dels alcaldes de la zona sobre la darrera convocatòria d'ajuts per a activitats en els espais protegits, la qual consideren que ha resultat decebedora. Els responsables de l'administració gestora van dir que, en tractar-se de fons europeus, van lligats a una normativa molt estricta.

Finalment, es va posar en coneixement que l'actual directora del Parc, Mercè Aniz, es jubilarà properament.

A través de l'aplicació Teams i en l'àrea del Parc Nacional, es pot trobar la gravació de la sessió del dia 17 de juny. ■

SÀBAT, F. 2022. *Itineraris geològics per Catalunya*. Universitat de Barcelona. Barcelona. 132 p.

Comissió de Territori de Catalunya

El passat 28 de juliol va tenir lloc una nova reunió de la Comissió de Territori de Catalunya, en la qual es va aprovar inicialment el Pla director urbanístic de revisió dels sòls no sostenibles de Malgrat de Mar a Alcanar, pla que comporta l'extinció de 1.878 ha de la superfície fins ara considerada com a urbanitzable, un 40 % aproximadament.

En relació amb aquesta qüestió, es va preguntar si s'havia valorat si aquests havien perdut alguns dels seus valors agraris, paisatgístics o ecològics pel fet d'haver estat considerats com a urbanitzables i, si aquest fos el cas, si es preveia algun tipus d'actuació per a la seva restauració. La resposta es va limitar a dir que quan es posi en marxa el Conservatori de l'Espai Litoral ja es valorarà.

Un altre punt de l'ordre del dia va ser la modificació del Pla director urbanístic de les àrees residen-

cials estratègiques del Vallès Occidental pel que fa a l'ARE Can Duran, de Montcada i Reixac. Tot i la proposta de l'Ajuntament de Montcada i Reixac de deixar-lo sense efecte, es va acordar mantenir-lo amb alguns canvis, cosa que comportarà una nova ocupació urbanística del pla de Reixac, un espai natural la superfície del qual va minvant contínuament.

La Comissió de Territori també ha començat a establir diversos grups de treball per establir criteris interpretatius sobre normativa i planejament urbanístic amb relació a qüestions especialment complexes. En aquesta reunió es va acordar constituir un nou grup de treball sobre el desenvolupament de les energies alternatives i en el qual també hi participarà el representant de

l'IEC en aquesta comissió. ■

Novetats editorials

3a edició de la Collins Bird Guide

Molt aviat ja estarà disponible la tercera edició de la considerada millor guia d'ocells per al continent europeu, dels autors Lars Svensson, Killian Mullarney i Dan Zetterström. Això sí, per ara tan sols en anglès, i més endavant, com ja és habitual i d'esperar, en sortirà la versió en català.

En aquesta edició s'han ampliat els textos i s'han afegit noves il·lustracions, més de 50 làmines, amb un total de 32 pàgines més que la 2a edició.

Alguns dels grups de què s'ha millorat la informació són: els rapinyaires nocturns i diürns, els xatracs, els falciots, els picots, les orenetes i mallerengues, entre d'altres.

La guia dona les eines necessàries per identificar les diferents espècies en qualsevol època de l'any a Europa, Nord d'Àfrica, part del Pròxim Orient i Rússia. Cada grup d'ocells disposa d'una introducció on es tracten les principals dificultats per la seva identificació i observació. Alguns dels temes serien: com preparar una jornada d'observació al mar, identificació de rapinyaires en vol, problemes amb les espècies híbrides...

Així doncs, amb una combinació de làmines, mapes i textos actualitzats a la mateixa pàgina per cada espècie, aquesta guia es converteix en una de les més pràctiques per dur en les nostres sortides i viatges d'observació. ■

Delegació del Bages

Sortides naturalistes guiades

El dissabte 16 de juliol una cinquantena de persones amants de la natura vam fer una sortida per l'Alta Cerdanya. Al matí vam seguir un itinerari de 6,5 km de recorregut i 280 m de desnivell que surt dels Banys de Llo i hi retorna passant pel congost del Segre, per l'ermita de Sant Feliu i pel poble de Llo. Podeu trobar informació detallada

d'aquest itinerari a [Wikiloc](#). A la tarda vam fer una curta caminada pel Caos de Targasona. A [Wikiloc](#) trobareu un dels itineraris que permeten conèixer aquest bonic i interessant indret.

El riu Segre neix a la cara nord del pic del Segre (2.847 m), prop del Puigmal i de Nú-

(Continua)

La capçalera de la vall del Segre apuntant al coll de Finestrelles. Fotografia: Jordi Badia

ria. Entre Mas Patiràs i els Banys de Llo, no gaire lluny del seu naixement, passa per les gorges del Segre, un congost de gran bellesa d'uns 2 km de recorregut per on l'aigua saltironeja per una munió de petites cascades.

Blocs de granit al caos granític de Targasona. Fotografia: Jordi Badia

L'itinerari que vam seguir sembla pensat per aconseguir el gaudi del naturalista. Té força cartells amb bona informació geològica, afloraments rocosos espectaculars, miradors amb unes vistes magnífiques i una flora i una vegetació extraordinàriament variades (bosc de ribera de verns i salzes, freixeneda, pineda de pi roig amb pi negre i híbrids entre aquestes dues espècies, formacions megafòrbiques, vegetació rupícola, etc.). Vam trobar florides força herbes de flors vistoses, com ara el marcòlic (*Lilium martagon*), el gerani de prat (*Geranium pratense*) i la malva moscada (*Malva moschata*), i es va explicar la formació de la semifossa tectònica de la Cerdanya, l'origen de l'aigua calenta i pudent dels Banys de Llo i l'origen i l'estratigrafia del Pitó de Castell de Vidre.

En aquesta alterosa i punxeguda massa pètria afloren les roques més antigues dels Pirineus, les quals corresponen al sòcol hercinià i es van formar a partir de sediments dipositats fa 580-540 Ma, durant l'Ediacarià Superior (part del Precambrià). La seqüència de roques del Pitó de Castell de Vidre està formada, de baix a dalt, per micaesquistos, una alternança de capetes de calcàries i roques silícies, calcàries amb dolomies, marbre que a la imatge es veu com la capa més clara i, al capdamunt, esquistos silícis. Per posar de manifest l'existència del marbre esmentat vam fer que despregués bombolles de diòxid de carboni fent-lo reaccionar amb àcid clorhídric (el del sulfumant).

El Caos de Targasona és un conjunt de blocs granítics, arrodonits i amuntegats tot formant petits turons escampats sobre el vessant sud del Pic dels Moros (2.137 m). Aquests amuntegaments de blocs a vegades poden semblar monuments megalítics, tot i que el seu origen és totalment natural. D'altra banda, la paraula caos significa 'desordre', i en aquest cas fa referència a l'aparent manca d'ordre que presenta el conjunt de blocs. Es va explicar l'origen del Caos i després el vam visitar tot caminant per un bonic paisatge de prats florits, falguersars, avellanedes, pi negre i pi roig. ■

El grup de la ICHN-Bages davant del Pitó de Castell de Vidre. Fotografia: Jordi Badia

Malva moscada (*Malva moschata*)

Gerani de prat (*Geranium pratense*)

Recull de legislació

Andorra

Decret 256/2022, del 15-6-2022, d'aprovació del Reglament pel qual s'estableixen les condicions per a la **importació, l'exportació i el transport de fauna salvatge**. BOPA núm. 75 de 22 de juny de 2022.

Decret 258/2022, del 15-6-2022, d'aprovació del Reglament d'**espècies exòtiques invasores**. BOPA núm. 75 de 22 de juny de 2022.

Decret 257/2022, del 15-6-2022, d'aprovació del Reglament pel qual s'estableixen les condicions per a la **importació, l'exportació i el transport de flora protegida**. BOPA núm. 75 de 22 de juny de 2022.

Ordre ministerial de data 15-6-2022 relativa a la **temporada de caça** i als plans de caça per als anys 2022-2023. BOPA núm. 75 de 22 de juny de 2022.

(Continua)

Vols rebre el NOTÍCIES més aviat, en color i amb enllaços als documents anunciats?

Contacta amb la Secretaria de la Institució (ichn@iec.cat) i demana la versió en format pdf!

La ICHN estrena nous comptes a xarxes socials

La ICHN ha estrenat recentment nou compte a les xarxes socials Twitter i Instagram. Amb aquesta acció, la Institució busca ampliar la seva arribada i difusió, en especial al públic jove.

Seguiu les novetats relacionades amb la ICHN ara també a:
Twitter: [@ICHN_IEC](https://twitter.com/ICHN_IEC)
Facebook: [@instituciocatalana.dhistorianatural](https://www.facebook.com/instituciocatalana.dhistorianatural)
Instagram: https://www.instagram.com/ichn_oficial/

Amb el suport de

fundada el 1899

ICHN

Institució Catalana d'Història Natural

Filial de l'Institut d'Estudis Catalans

Redacció: ICHN
C. del Carme, 47
08001 Barcelona
Tel. 933 248 582
Fax 932 701 180
A/e: ichn@iec.cat
A/I: <http://ichn.iec.cat>

Imprimeix: IMPREMTA BADIA, SL
ISSN: 2339-5672
Maqueta: Albert Beltran
Dipòsit Legal: B.39829-1995

Decret 284/2022, del 6-7-2022, de modificació del Decret 259/2022, del 15-6-2022, relatiu als vedats **temporals de caça** i a les zones d'activitat humana per a la temporada de caça 2022-2023. BOPA núm. 83 de 13 de juliol de 2022.

Catalunya

Ordre ACC/157/2022, de 27 de juny, per la qual s'estableixen determinades mesures de gestió de la **pesca professional i recreativa en l'àmbit marí del Parc Natural de Cap de Creus** i en la badia de Cadaqués. DOGC núm. 8699 de 30 de juny de 2022.

Illes Balears

Decret 29/2022 d'1 d'agost pel qual s'aprova el **Pla de gestió Natura 2000 Illots del llevant d'Eivissa**. BOIB 100 - 2 / agost / 2022

País Valencià

Decret 81/2022, de 10 de juny, del Consell, pel qual s'amplien, en l'àmbit de la Comunitat Valenciana, els municipis designats com a **zones vulnerables a la contaminació de les aigües per nitrats** procedents de fonts agràries. DOGV núm. 9366 de 21 de juny de 2022.

DECRET 90/2022, d'1 de juliol, del Consell, pel qual es declara **monument natural la Falla del Moraig**, del Poble Nou de Benitatxell. DOGV núm. 9376 de 6 de juliol de 2022. ■

Agenda

Sortides Naturalistes per a Joves

15 d'octubre de 2022. **La serra de Bufadors** (Osona i Ripollès)

12 de novembre de 2022. **Els cingles del Llobregat prop de Manresa** (Bages)

Cal inscriure-s'hi mitjançant el **formulari** que trobareu al **web de la ICHN**.

Els Cursos Naturalistes de la Institució i Sortides Tècniques a Projectes de Camp

• 22 i 23 d'octubre de 2022. «**Renaturalització. Un nou enfocament per a la conservació de la natura**», a càrrec de Jordi Palau, enginyer de forests i autor del llibre «Rewilding Iberia» (Lynx Edicions, 2020)

• 19 de novembre de 2022, de 10 a 16 h, al PNIN de Poblet, sortida tècnica «**Sortida de camp per identificar líquens al Paratge Natural d'Interès Nacional de Poblet**», a càrrec de Maria José Chesa, enginyera agrònoma especialista en líquens, Alichenologia.

Per a més informació i inscripció, adreceu-vos a la **Secretaria** de la ICHN. El programa complet es pot consultar al **web de la ICHN**.

Delegació d'Osona – GNO

Sortides naturalistes «Descobreix els ecosistemes naturals» 2022

• Divendres 30 de setembre de 2022, de 19.30 a 23.55 h, «**Nit dels ratpenats**», a càrrec de Jordi Camprodon, Grup de Naturalistes d'Osona (GNO-ICHN).

• Dissabte 1 d'octubre de 2022, de 7 a 14 h, «**Dia mundial dels ocells**», al Parc del Castell de Montesquiu.

Les activitats es faran en grups reduïts i caldrà inscripció prèvia per mitjà del formulari que trobareu a l'**Agenda del Museu del Ter** o trucant al telèfon 93 851 51 76 (Museu del Ter).

Grup de treball Societat Catalana de Fotògrafs de Natura

Dijous 6 d'octubre de 2022, a les set del vespre, a la Sala Pere Corominas de l'IEC, sessió audiovisual «**Melrakki. Rere les petjades de la guineu àrtica**», a càrrec de Marta Bretó.

Dijous 13 d'octubre de 2022, a les set del vespre, a la Sala Pere Corominas de l'IEC, sessió audiovisual «**El mariposario del bosque de Tolima**», a càrrec de María Victoria Vila i Maribel Lozano.

Han col·laborat en la redacció d'aquest NOTÍCIES:

Josep Amat, Jordi Badia, Oriol Baena, Guillem Bagaria, Rafael Carbonell, Alícia Casals, Jordi Corbera, Jordi Corominas, Josep Germain, Marta Goula, Albert Masó, Delfi Sanuy, Xavier Soler, Jan Tomàs, Florenci Vallès, Joan Ventura, Lluís Vilar i Marc Vilella.